

509/729

Mattelek för 1-6 åringar i förskolan

Anita Johansson är förskollärare på Getingen

Eva-Lis Nilsson är barnskötare på Humlan

Vi har både jobbat sedan mitten av 80-talet i Uddevalla Kommuns förskoleverksamhet. Sedan 10 år tillbaka jobbar vi ihop på Ängabo Förskola som består av två syskonavdelningar med barn i åldrarna 1-6 år.

Inledning

Använder vi verkligen matematik med våra barn i förskolan?

Ja det gör vi hela tiden utan att man egentligen reflekterar över detta. Vi är nu med i ett matematikprojekt och har börjat synliggöra matematiken på ett tydligare sätt i barnens vardag. I vårt arbete har vi fångat både personalens, barnens och föräldrarnas intresse.

Varför matematik?

Varför valde vi – Anita & Eva-Lis matematik? Det var ju inte direkt något favoritämne i skolan.

I alla år har man ju omgetts av matematik i förskolan utan att egentligen tänka på det. Man erbjuds ”mattestunder” hela tiden utan att man satt ordet matematik på det. Hösten 2004 fick vi ett erbjudande av vår dåvarande rektor angående ett projekt i Uddevalla Kommun som heter ”Mattetåget”. Detta är ett projekt som omfattar förskola, grundskola, gymnasiet & särskolan och det genomsyrar den ”Röda Tråden”. Mattetåget omfattar föreläsningar, workshops, studiebesök samt att man delger varandra tips och idéer. Vi var två stycken som nappade på erbjudandet, vi har 20-25 års erfarenhet och vi kände att detta verkade spännande och utmanande.

Statistik med barnen

På första träffen fick vi en läxa, där vi till nästa gång skulle berätta hur vi arbetar med statistik i barngruppen. Vår första reaktion var att det gör vi inte med våra barn. De är ju för små för det! (vi såg vår gamla skolmatte framför oss med staplar, diagram, x och y osv.) Samtidigt så kände vi att nu har de inte tänkt på oss i förskolan igen, detta är ju enkelt för de som har skolbarn. Men så gick vi hem och funderade och insåg att statistik använde vi faktiskt mycket med våra barn, men på ett förenklat sätt. Tex i fruktstunden - Hur många äpplen har vi? Hur många delar kan man dela äpplet i? osv. Detta tydliggör vi genom att använda både frukterna och bilder.

Vilka barn är här?

Den ena avdelningen har nallar som de sätter upp på väggen när barnen kommer till förskolan och när barnen går hem lägger de nallen i en korg. På samlingen kan man sedan räkna hur många barn som inte här genom att räkna nallarna i korgen.

Den andra avdelningen har två hus som man flyttar kort på barnen emellan. Det är ett ”dagishus” och ett ”hemmahus”. Barnen ser på ett enkelt sätt vilka barn som är där och vilka som är hemma.

Vi mäter även barnen en gång /termin och klipper längden i olikfärgade presentsnören, sedan kan man på ett enkelt sätt visa hur mycket de har växt på tex 1 år eller 3 år. Så visst hade vi avancerad matte med de små barnen utan att vi egentligen var riktigt medvetna om det.

Hur har vi gått vidare?

Vår tid i mattetåget har varit mycket inspirerande och det har utvecklat vårt sätt att tänka matte samt att vi har lärt oss att bryta ner matematiken till vår nivå. Detta kan innebära att en uppgift kan vi ha arbetat fram upp till 5 olika svårighetsgrader på, så att vi kan använda samma grunduppgift på våra 1-åringar som på våra 6-åringar. Detta medför att det är enkelt att möta barnen där de befinner sig och inte bara se till åldern. Vi är även språkpiloter och eftersom Matte & Språk går hand i hand så föll det sig naturligt att vi började ha en Matte & Språk grupp med våra 4-5 åringar en gång/vecka. I denna grupp så arbetade vi med att rimma, sortera, väga, mungymnastik, sekvensbilder, bingospel osv. Vi skall också nämna att vi gärna går ut i naturen året om och ser vad som bjuds att använda av skogsmaterial, ibland tar vi också med färdigt material ut. Tex. Leta en pinne som är lika lång som dig själv, hitta så många kottar som du är år, Ta en lång pinne-se hur många korta pinnar man behöver för att de skall bli lika långa som den ensamma pinnen osv. Det är bara fantasin som stoppar en. Barnen längtade till våra torsdagar och föräldrarna började fråga oss vad vi gjorde eftersom barnen ville att det skulle vara torsdag nästan varje dag.

Hur fick vi med våra kollegor?

Det var vid denna tidpunkt som våra kollegor började titta in till oss när vi arbetade med barnen och undrade vad vi gjorde för spännande saker i vår grupp. Då började tankegångarna om att hela huset skulle arbeta aktivt med Matte & språk. Eftersom vi bara är två avdelningar så föll det sig naturligt med tvärgrupper. På torsdagar delade vi in barnen i 4-5 år, 2-3 år och 1-åringarna fick en egen grupp. Då arbetar vi enbart med matte & språk. På tisdagar ser det lite annorlunda ut då vi har en renodlad 5-årsgrupp med deras aktiviteter. Då har vi delat in barnen i följande grupper: 3-4 åringar, 1-2 åringar. Övergripande för dessa grupper är också matte & språk, men 3-4 åringarna har lite mer inriktning på Färg & Form och de minsta har inriktning på rörelselek. Vi lämnade våra 4-5 åringar i våras och har nu gått ner för att ta de minsta barnen. Tanken är att vi skall "klättra upp" ett steg varje hösttermin. Så att man varje höst har en ny åldersgrupp.

Under våran tid i mattetåget så har vi gjort mycket material som vi från början hade på en liten hylla på kontoret, denna hylla är idag väldigt stor och placerad i personalrummet. Det är bättre att ha allt samlat på ett ställe tycker vi. Från början fick vi hela tiden höra att det var vårt material. –Nej, svarade vi, det är Ångabos material, men redan nästa dag var detta glömt. Eftersom de inte arbetade med materialet så kändes det främmande för dem och de visste inte vad som fanns i våra små lådor. Vi tog då en planeringskväll och gick igenom materialet, så de visste vad som fanns. Det var både egentillverkat och köpt material. De tyckte att detta verkade roligt och vi hade mycket kvar på vår lista som skulle göras och hela tiden tillkommer det nya tips som skall göras. Så efter de blev introducerade i mattehyllan så tillverkar även våra kollegor material till hyllan och tänker matte precis som vi. Så nu är det antligen allas material och det plockas flitigt från hyllan varje tisdag och torsdag.

Hur går vi vidare?

Under tiden så läste vi (Anita & Eva-Lis) en bok om förskolebarn och matematik. Vi hade handledning av vår talpedagog som också tyckte att vårt eget lilla projekt var intressant. Vi har läst boken och gjort uppgifter ur den tillsammans med våra barn. Vi har även gjort en sammanställning av barnens uppgifter som vi har delgivit våra kollegor. Detta gjorde dem nyfikna på boken, så till våren skall all personal läsa den i en studiecirkel.

Vi dokumenterar allt vi gör med våra barn med hjälp av digitalkameran. Detta är mycket uppskattat av både föräldrar och barn. Barnen tar gärna sin pärm och tittar på bilderna och pratar om olika upplevelser de / vi haft. Detta är inte ett billigt alternativ, men vi har valt att satsa på detta, så det får kosta. För att komma så långt som vi har gjort så krävs det att både

kollegor och chefer visar intresse och stöttning, så att man ges möjlighet att vidga sina vyer och hålla ämnet vid liv. Vi har även börjat att titta på vår utemiljö. Hur kan vi göra den mer matematikinriktad? Detta skall vi jobba med under våren och vår tanke är att anordna en arbetsdag med barnens föräldrar för att få dem delaktiga också.

Material

På workshopen så kommer vi att visa bilder från vår verksamhet samt visa material som vi har gjort. Mycket av materialet har vi tagit från förskolan värld. Det finns mycket fint material att köpa men vi har valt att använda oss så mycket som möjligt av det som barnen har runt omkring sig. Framför allt så har vi fått ett "Mattetänk" och då finns det inga gränser på att tillverka eget material.



Litteratur

E. Doverborg, I Pramling Samuelsson: *Förskolebarn i matematikens värld*, Liber, 2005.